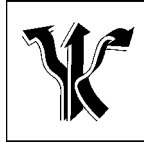

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з дисципліни
“ЕТНОГРАФІЯ”
(для бакалаврів)**

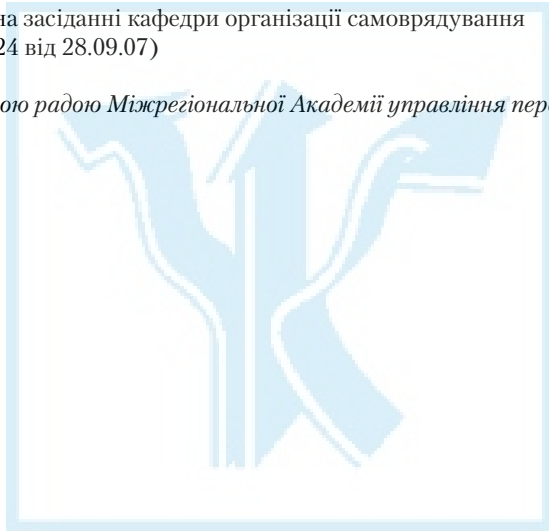
МАУП

Київ 2008

Підготовлено доцентом кафедри організації самоврядування *В. В. Утвенком*

Затверджено на засіданні кафедри організації самоврядування
(протокол № 24 від 28.09.07)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

МАУП

Утвенко В. В. Методичні матеріали щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Етнографія” (для бакалаврів). — К.: МАУП, 2008. — 44 с.

Методичні матеріали містять пояснювальну записку, тематичний план, зміст самостійної роботи з дисципліни “Етнографія”, питання для самоконтролю, теми рефератів, тестові завдання, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2008

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Самостійна робота студентів є важливою складовою навчального процесу, яка сприяє активізації засвоєння студентом знань та їх реалізації, а також формує вміння навчатися і займатися науковою роботою. Самостійна робота є основним засобом опанування навчального процесу студентами у вільний від занять час.

Метою самостійної роботи є сприяння глибокому засвоєнню студентами знань з “Етнографії”, ознайомлення їх з основними поняттями дисципліни, етногенезом та етнічною історією народів світу, рушійними силами процесу розвитку людства. Крім цього, методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи дають можливість студентам глибше ознайомитися з традиційними галузями господарства, сімейними відносинами, особливостями розвитку матеріальної та духовної культури населення різних країн і регіонів. Також методичні матеріали передбачають опанування в повному обсязі навчальної програми та формуванню самостійності як особистісної риси та важливої професійної якості, сутність якої полягає в умінні систематизувати, планувати та контролювати власну діяльність.

Завданням самостійної роботи студентів є засвоєння певних знань, умінь, навичок, закріплення та систематизація здобутих знань, їх застосування при виконанні практичних завдань та наукових робіт, а також виявлення прогалин у системі знань із предмета.

Самостійна робота студентів з дисципліни “Етнографія” становить приблизно 50 % часу, необхідного для виконання основної освітньої програми з урахуванням рекомендацій Міністерства освіти та науки України щодо кількості годин аудиторних занять на тиждень. Зміст самостійної роботи студента з дисципліни “Етнографія” визначається навчальною програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями викладача. У пропонованих методичних рекомендаціях розглядаються форми самостійної роботи студентів, порядок організації та контролю самостійної роботи, подаються основні питання з курсу дисципліни, питання для самоконтролю, теми рефератів, а також тестові завдання. При вивченні цієї дисципліни студенти знайомляться з теоретико-методологічними засадами, предметом, об’єктом, метою, завданням та функціями етнографії, розглядають історію розвитку зарубіжної етнографії в Україні та за кордоном, географічну, антропологічну, мовну і господарсько-культурну класифікації народів світу.

Другий розділ дисципліни присвячений країнам Європи, де розглядаються етнічне походження, розвиток традиційних галузей господарства, суспільства і сімейних відносин, матеріальної та духовної культури народів Скандинавії (Фінляндії, Швеції, Норвегії, Ісландії, Данії); Західної Європи (Франції, Німеччини, Австрії, Швейцарії, Бельгії, Нідерландів, Люксембурга, Великобританії, Ірландії); Південної Європи (Італії, Іспанії, Греції, Португалії, Мальти, Сан-Марино, Андорри); Центральної Європи та Балканського півострова (Польщі, Чехії, Словаччини, Угорщини, Румунії, Болгарії, країн колишньої Югославії), а також народів незалежних країн, що утворилися на теренах Європейської частини колишнього Радянського Союзу (Естонія, Латвія, Литва, Білорусь, Україна, Молдова, Європейська частина Росії).

Третій розділ присвячений етногенезу та етнічній історії, господарству, соціальним відносинам, матеріальній та духовній культурі народів Азії, в якому окремо розглядаються етнографічні особливості населення країн Західної Азії (арабські країни Близького Сходу (Ірак, Сирія, Ліван, Йорданія, Саудівська Аравія, Ємен та ін.), Ізраїль, Кіпр, Туреччина, Іран, Афганістан); Кавказу (Північний Кавказ Російської Федерації, Грузія, Вірменія, Азербайджан); Південної Азії (Індія, Пакистан, Бангладеш, Шрі-Ланка, Непал, Бутан, Мальдівські острови); Середньої Азії (Узбекистан, Таджикистан, Туркменистан, Киргизстан) та Казахстану; Російського Сибіру; Далекого Сходу (КНР, КНДР, Республіка Корея, Монголія, Японія). Чільне місце приділяється переселенню арійських племен на територію Західної та Південної Азії, яке справило вирішальний вплив на формування сучасних іраномовних та індоарійських народів.

У четвертому розділі методичних матеріалів розглядаються проблеми етногенезу, суспільного розвитку, сімейних відносин, матеріальної та духовної культури народів Північної Африки (арабомусульманського світу), Західної та Центральної, а також Східної та Південної Африки. Велика увага приділяється проблемам работоргівлі, європейській колонізації та їхньому впливові на долю африканських народів. Розглядаються особливості релігійного життя народів Африки та міжрелігійні взаємини між ісламським світом, християнством і традиційними африканськими віруваннями, а також господарство, матеріальна і духовна культура європейських переселенців (африканерів, англійців та ін.).

П'ятий розділ присвячений особливостям матеріального та духовного розвитку корінного населення Північної та Південної Америки.

Значна увага приділяється розвитку господарсько-культурних типів індіанських народів та ескімосів, впливу європейської колонізації (Англії, Франції, Іспанії, Португалії та інших країн), яка радикально змінила етнічну карту Нового Світу, привела до формування нових націй, антропологічних типів населення континентів. Тому великого значення надається взаємовпливу матеріальної та духовної культур європейських переселенців з індіанським населенням і нащадками африканських невольників, який у значній мірі привів до формування змішаного населення та виникнення нової культури, особливо в Латиноамериканському регіоні.

В останньому розділі вивчаються характерні риси етногенезу, господарського життя, матеріальної та духовної культури австралійців-аборигенів, папуасів, народів Полінезії, Меланезії, Мікронезії, а також англо-австралійців, англо-новозеландців, європейських та азійських переселенців до Океанії.

Отже, методичні матеріали щодо забезпечення самостійної роботи з дисципліни “Етнографія” спрямовані на те, щоб дати студентам знання теоретичних основ етногенезу, особливостей розвитку матеріального та духовного життя народів світу, а також застосування ними здобутих знань, вмій і навичок на практиці.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“ЕТНОГРАФІЯ”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми	Кількість годин		
		Лекції	Семінарські (практичні) заняття	Самостійна робота студентів
1	2	3	4	5
	Змістовий модуль I. Теоретико-методологічні засади дисципліни			
1	Основні поняття дисципліни	2		4
2	Історія розвитку етнографічної науки	2		4

1	2	3	4	5
	Змістовий модуль II. Народи Європи			
3	Народи Північної та Західної Європи	2	2	4
4	Народи Південної Європи	2	2	4
5	Народи Центральної Європи та Балканського півострова	2	2	4
6	Народи Східної Європи	3		4
	Змістовий модуль III. Народи Азії			
7	Народи Західної Азії	2	2	4
8	Народи Кавказу	2	2	4
9	Народи Південної Азії	2	2	4
10	Народи Середньої Азії та Казахстану	2	2	4
11	Народи Сибіру	3		4
12	Народи Південно-Східної Азії	2	2	4
13	Народи Східної Азії	2	2	4
	Змістовий модуль IV. Народи Африки			
14	Народи Північної Африки	2	2	4
15	Народи Західної та Центральної Африки	4		4
16	Народи Східної та Південної Африки	4		4
	Змістовий модуль V. Народи Америки			
17	Народи Північної Америки	2	2	4
18	Народи Латинської Америки	2	2	4
	Змістовий модуль VI. Народи Австралії та Океанії			
19	Народи Австралії	3		4
20	Народи Океанії	3		4
Разом годин: 162		48	24	80

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

з дисципліни

“ЕТНОГРАФІЯ”

Змістовий модуль I. Теоретико-методологічні засади дисципліни

Тема 1. Основні поняття дисципліни

1. Сутність поняття етнографії як навчальної дисципліни.
2. Предмет етнографії.
3. Мета та завдання етнографії.
4. Об'єкт і суб'єкт дисципліни.
5. Функції етнографії.
6. Поняття “плем'я”, “етнос”, народність”, “нація”.

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення поняття “етнографія”.
2. Класифікація народів світу з погляду етнографії.
3. Що таке географічна класифікація?
4. Розкрийте сутність антропологічної класифікації народів світу.
5. У чому полягає мовна класифікація народів світу?
6. Охарактеризуйте господарську класифікацію народів світу.

Теми рефератів

1. Зарубіжна етнографія як навчальна дисципліна.
2. Методи дослідження в етнографії.
3. Класифікації народів світу в зарубіжній етнографії.
4. Етнографія та етнологія як навчальні дисципліни: порівняльна характеристика.

Тестові завдання

I. Етнографія – це:

- а) наука, основним об'єктом вивчення якої є народи світу;
- б) наука, основним об'єктом вивчення якої є людина, культура, суспільство;
- в) наука, основним об'єктом вивчення якої є походження, матеріальне і духовне життя народів світу;
- г) усі відповіді правильні;
- д) правильних відповідей немає.

II. Основними методами дослідження, які використовуються в етнографічній науці, є:

- а) порівняльно-історичний, логічний, метод типологічного аналізу, дослідження господарсько-культурних типів, метод комплексного підходу, просторового визначення розселення народів, кількісної оцінки явищ;
- б) порівняльно-історичний, метод типологічного аналізу, метод дослідження господарсько-культурних типів, комплексного підходу, просторового визначення розселення народів, кількісної оцінки явищ, методи польового спостереження та польового дослідження;
- в) порівняльно-історичний, логічний, метод типологічного аналізу, дослідження господарсько-культурних типів, метод комплексного підходу, просторового визначення розселення народів, кількісної оцінки явищ, методи польового спостереження та польового дослідження;
- г) порівняльно-історичний, логічний, метод типологічного аналізу, комплексного підходу, просторового визначення розселення народів, кількісної оцінки явищ, методи польового спостереження та польового дослідження.

III. Серед джерел, які використовуються в етнографічних дослідженнях, можна виділити:

- а) матеріали безпосереднього спостереження дійсності, польові спостереження, письмові, лінгвістичні джерела;
- б) письмові джерела (архівні, мемуарні, епістолярні матеріали), матеріали образотворчого мистецтва, музейні зібрання, дані археології та антропології, фотографії, кінодокументи;
- в) польові спостереження, письмові матеріали, образотворчі, археологічні, антропологічні, лінгвістичні джерела, фотографії, кінодокументи, дані ботаніки, фізики, хімії;
- г) усі відповіді правильні;
- д) правильні відповіді “а” і “б”.

IV. Не належать до індоєвропейської мовної сім'ї:

- а) шведська;
- б) фінська;
- в) вірменська;
- г) грузинська;
- д) перська (фарсі).

Література [1; 6; 7; 14; 15; 20 (1; 20);
22; 23; 26; 27]

Тема 2. Історія розвитку етнографічної науки

1. Поява етнографічних знань в античні часи.
2. Розвиток досліджень про народонаселення в Середні віки.
3. Етнографічні дослідження у Новий час.
4. Розвиток етнографічної науки в другій половині XIX — на початку XX ст.
5. Дифузійоністський напрям в етнографії. Біологічна течія. Расизм.
6. Етнографічні дослідження в країнах Європи та Америки в міжвоєнний період і під час Другої світової війни.
7. Етнографічна наука в зарубіжних країнах у другій половині XIX — на початку XXI ст.
8. Становлення і розвиток етнографічної науки в Російській імперії та Україні в дореволюційні часи.
9. Розвиток етнографічної науки в Радянському Союзі.

Питання для самоконтролю

1. Коли з'явилися перші етнографічні знання?
2. Розкрийте роль Ф. Лафіто, Ж. Б. Ламарка, Ч. Дарвіна в становленні етнографічної науки.
3. Розкрийте основні ідеї французької соціологічної школи, функціональної течії в етнографії, етнопсихологічного напрямку етнографії в США.
4. Охарактеризуйте розвиток зарубіжної етнографії під час Другої світової війни.
5. Висвітліть характерні особливості розвитку етнографії в Сполучених Штатах Америки у другій половині XX — на початку XX ст.
6. Особливості розвитку етнографічної науки в Радянському Союзі.
7. Назвіть видатних дослідників зарубіжної етнографії в Радянському Союзі та незалежній Україні.

Теми рефератів

1. Становлення і розвиток етнографії як наукової дисципліни в країнах Європи та Америки.
2. Етнографічні дослідження в працях західноєвропейських вчених у XVIII–XIX ст.

3. Етнографічні дослідження в Україні в дореволюційний період.
4. Етнографічна наука в країнах Європи у другій половині ХХ — на початку ХХІ ст.
5. Становлення і розвиток зарубіжної етнографії в сучасній Україні.

Тестові завдання

I. Термін “етнографія” вперше з’явився:

- а) у 1607 р.;
- б) наприкінці ХVІІІ ст.;
- в) у 1808 р.;
- г) правильних відповідей немає.

II. Становлення етнографії як науки відбулося в країнах Західної Європи та Північної Америки:

- а) у середині ХІХ ст.;
- б) у 60–70-х роках ХІХ ст.;
- в) у 80-х роках ХІХ ст.;
- г) на рубежі ХІХ–ХХ ст.

III. Основними етнографічними школами, які розвивалися в США наприкінці ХІХ — у першій половині ХХ ст., були:

- а) дифузійністська та біологічна;
- б) біологічна та функціональна;
- в) школа Ф. Боаса та етнопсихологічна;
- г) етнопсихологічна та біологічна.

IV. Представником еволюціоністської школи другої половини ХХ — початку ХХІ ст. є етнограф:

- а) М. Херсковіц;
- б) Л. Уайт;
- в) К. Леві-Стросс;
- г) М. Чебоксаров.

Література [2; 5–7; 21; 23; 43]

Змістовий модуль II. Народи Європи

Тема 3. Народи Північної та Західної Європи

1. Етногенез і етнічна історія народів Скандинавії та країн Західної Європи.
2. Етнолінгвістичний склад населення Північної і Західної Європи.

3. Традиційне господарство населення регіону (шведів, фінів, норвежців, саамів, датчан, ісландців, німців, австрійців, германо-, франко-, італо-швейцарців, ретороманців, голландців, фламандців, валлонів, французів, бретонців, англійців, шотландців, валлійців, ірландців та ін.).
4. Матеріальна культура (житло, одяг, їжа тощо).
5. Суспільство і сімейні відносини.
6. Духовна культура.
7. Релігійний склад сучасного населення країн Північної та Західної Європи.

Питання для самоконтролю

1. Дайте лінгвістичну характеристику населення Північної та Західної Європи.
2. До якої релігії належить населення Скандинавії?
3. Опишіть головні особливості матеріальної культури французів?
4. Дайте порівняльну характеристику розвитку традиційного господарства німців та англійців.
5. Визначте релігійний склад населення Великобританії.
6. Особливості розвитку німецького фольклору.

Теми рефератів

1. Етногенез і етнічна історія населення Франції.
2. Етногенез і етнічна історія населення Німеччини.
3. Етногенез і етнічна історія народів Скандинавії.
4. Господарство та побут народів Скандинавії.
5. Особливості розвитку матеріальної і духовної культури країн Західної Європи.

Тестові завдання

I. До романської мовної групи індоєвропейської мовної сім'ї належать:

- а) голландці;
- б) валонни;
- в) фламандці;
- г) бретонці.

II. Саамі (лопарі) розселені в таких північноєвропейських країнах:

- а) Швеція і Норвегія;
- б) Фінляндія і Швеція;
- в) Фінляндія, Швеція і Норвегія;
- г) Фінляндія і Норвегія.

III. Серед валлонів Бельгії були найбільш поширені традиційні галузі господарства:

- а) ремесло та тваринництво;
- б) ремесло та землеробство;
- в) тваринництво та землеробство;
- г) ремесло та торгівля.

IV. Серед шотландців представлені такі напрями християнської релігії:

- а) кальвінізм і лютеранство;
- б) кальвінізм і англіканство;
- в) кальвінізм і католицизм;
- г) англіканство і католицизм.

Література [1; 8; 13–15; 20 (2; 4); 23; 29; 30]

Тема 4. Народи Південної Європи

1. Етногенез і етнічна історія народів Південної Європи.
2. Сучасний національний і лінгвістичний склад населення регіону (Італії, Іспанії, Португалії, Греції, Мальти, Сан-Марино).
3. Традиційне господарство.
4. Особливості розвитку матеріальної культури народів Південної Європи: історія та сучасність.
5. Суспільство та сімейні стосунки.
6. Духовна культура. Роль релігії в розвитку духовної культури населення Південної Європи.

Питання для самоконтролю

1. Визначте національний склад населення Іспанії.
2. Традиційні галузі господарства італійців.
3. Дайте порівняльну характеристику суспільним відносинам народів Південної Європи.

4. Роль релігії в розвитку духовної культури населення Південної Європи.
5. Особливості розвитку матеріальної та духовної культури греків.
6. Які релігії сповідує населення Південної Європи?

Теми рефератів

1. Етногенез і етнічна історія населення Піренейського півострова.
2. Етногенез і етнічна історія італійців.
3. Особливості розвитку матеріальної культури народів Піренейського півострова.
4. Духовне життя сучасних греків.
5. Господарство, матеріальна та духовна культура мальтійців.
6. Господарське життя, суспільство та сімейні стосунки італійців: історія і сучасність.

Тестові завдання

I. До індоєвропейської мовної сім'ї народів Південної Європи не належать:

- а) іспанці;
- б) баски;
- в) греки;
- г) галісійці;
- д) мальтійці.

II. У Греції був найбільш поширеним такий традиційний тип житла:

- а) будинок з необробленого каменю чи цегли;
- б) дерев'яне житло;
- в) глинобитне житло;
- г) будинок з дерева та каменю.

III. Галузі господарства, які найбільш поширені серед греків:

- а) садівництво і скотарство;
- б) садівництво і рільництво;
- в) садівництво, скотарство і ремесла;
- г) рільництво і ремесла.

IV. У Південній Європі православна релігія є державною в:

- а) Мальті;
- б) Португалії;

- в) Андоррі;
- г) Греції.

Література [1; 8; 13–15; 20 (5); 23; 29]

Тема 5. Народи Центральної Європи та Балканського півострова

1. Етногенез і етнічна історія народів Центральноєвропейських і Балканських країн.
2. Національний і лінгвістичний склад населення Польщі, Чехії, Словаччини, Угорщини, Румунії, Болгарії, країн колишньої Югославії, Албанії.
3. Основні господарсько-культурні типи регіону.
4. Особливості розвитку матеріальної культури західних і південних слов'ян, угорців, румун, албанців та ін.
5. Духовна культура та релігійний склад сучасного населення Центральної Європи.
6. Роль релігійного фактора в розгортанні міжнаціональних конфліктів у колишній Югославії.

Питання для самоконтролю

1. Особливості етногенезу румунів і угорців.
2. Національний і лінгвістичний склад населення Балканського півострова.
3. Які релігії сповідує населення Центральної Європи?
4. Які релігії сповідує населення Балканського півострова?
5. Особливості розвитку матеріальної культури болгар.
6. Роль релігійного фактора в розгортанні міжнаціональних конфліктів у колишній Югославії.

Теми рефератів

1. Етногенез і етнічна історія західних слов'ян.
2. Етногенез і етнічна історія угорців.
3. Етногенез і етнічна історія румун.
4. Етногенез і етнічна історія болгар.
5. Особливості розвитку матеріальної культури сербів і хорватів: порівняльна характеристика.
6. Духовна культура і релігійний склад населення Центральної Європи та Балканського півострова.

Тестові завдання

I. Серед народів Центральної Європи до слов'янської мовної групи індоєвропейської мовної сім'ї не належать:

- а) румуни;
- б) поляки;
- в) серби;
- г) боснійці;
- д) албанці;
- е) угорці;
- є) болгари.

II. Македонці належать до мовної групи індоєвропейської мовної сім'ї:

- а) слов'янської;
- б) грецької;
- в) романської;
- г) правильних відповідей немає.

III. Найбільш поширеними в прибережних районах Балканського півострова є такі галузі традиційного господарства:

- а) садівництво і виноградарство;
- б) садівництво, ремесла і торгівля;
- в) садівництво, скотарство та ремесла;
- г) садівництво, виноградарство, ремесла і торгівля.

IV. Найбільш поширеною серед албанців є релігія:

- а) православ'я;
- б) іслам;
- в) католицизм;
- г) несторіанство.

Література [1; 4; 8; 13–15; 20 (3); 23; 25; 31]

Тема 6. Народи Східної Європи

1. Етногенез і етнічна історія східних слов'ян, народів Прибалтики та Молдови.
2. Сучасний національний і лінгвістичний склад населення країн Балтії, Білорусі, України, Молдови, Європейської частини Росії.
3. Традиційне господарство населення Східної Європи.
4. Матеріальна культура.

5. Суспільні відносини та сімейний побут.
6. Особливості розвитку духовної культури народів Європейської частини колишнього Радянського Союзу: історія та сучасність.

Питання для самоконтролю

1. Характерні риси етногенезу та етнічної історії східних слов'ян.
2. Характерні особливості матеріальної культури народів Прибалтики.
3. Охарактеризуйте особливості розвитку традиційного господарства східних слов'ян.
4. Опишіть традиційні галузі господарства народів Поволжя (казанських татар, башкирів, чувашів, марійців, мордви, удмуртів).
5. Які релігії сповідує населення Поволжя?

Теми рефератів

1. Етногенез і етнічна історія східних слов'ян.
2. Етногенез і етнічна історія народів Прибалтики і Молдови.
3. Духовне життя населення Прибалтики.
4. Господарське життя народів Європейської півночі Росії (карели, саами, комі-зиряни, комі-пермяки, ненці).
5. Матеріальна і духовна культура народів Поволжя (казанські татари, башкири, чуваші, марійці, мордва, удмурти).

Тестові завдання

I. До фінно-угорської мовної групи уральської мовної сім'ї народів Східної Європи належать:

- а) чуваші;
- б) мордва;
- в) башкири;
- г) молдавани.

II. На півночі Росії основним типами землеробства були:

- а) орне землеробство;
- б) підсічно-вогневе землеробство;
- в) система лісового перелогу;
- г) правильні відповіді "б" і "в";
- д) усі відповіді правильні.

III. Традиційним типом житла естонців був:

- а) зрубний будинок;
- б) дерев'яний будинок з солом'яним дахом;
- в) цегляний будинок;
- г) глинобитна хата.

IV. Чуваші сповідують релігію:

- а) православ'я;
- б) іслам;
- в) католицизм;
- г) православ'я та іслам.

Література [1; 2; 4; 14; 15; 19; 20 (17; 18); 23; 25; 31]

Змістовий модуль III. Народи Азії

Тема 7. Народи Західної Азії

1. Етногенез та етнічна історія населення Західної Азії.
2. Сучасний етнічний, лінгвістичний і антропологічний склад населення регіону.
3. Господарсько-культурні типи населення Західної Азії.
4. Матеріальна культура.
5. Сім'я, соціальні відносини.
6. Духовна культура (традиційна та сучасна освіта, наука, релігія, фольклор).

Питання для самоконтролю

1. Сучасний етнічний, лінгвістичний і антропологічний склад населення Західної Азії.
2. Які господарсько-культурні типи населення Західної Азії ви знаєте?
3. Охарактеризуйте сімейні стосунки населення Західної Азії.
4. Які типи житла характерні для населення Афганістану?
5. До яких релігій належать народи Західної Азії?

Теми рефератів

1. Етногенез і етнічна історія населення Туреччини.
2. Етногенез і етнічна історія населення Ірану.
3. Особливості розвитку традиційного господарства турків і персів: порівняльна характеристика.

4. Матеріальна і духовна культура арабських народів Західної Азії.
5. Матеріальне та духовне життя населення Кіпру.

Тестові завдання

I. Серед народів Західної Азії до іранської мовної групи не належать:

- а) перси;
- б) курди;
- в) турки;
- г) афганці;
- д) ассирійці.

II. Основними господарсько-культурними типами, що поширені серед народів Західної Азії, є:

- а) орне землеробство та кочове скотарство;
- б) мотичне землеробство та кочове скотарство;
- в) орне землеробство та напівкочове скотарство;
- г) орне та мотичне землеробство, осіле скотарство.

III. До найбільш поширених традиційних типів житла турків відносяться:

- а) глинобитні та дерев'яні будинки;
- б) будинки з сирцевої цегли та каменю;
- в) дерев'яні та цегляні будинки;
- г) глинобитні житла та будинки з сирцевої цегли.

IV. Серед народів Західної Азії не сповідують мусульманську релігію:

- а) курди;
- б) чараймаки;
- в) ассирійці;
- г) белуджі;
- д) греки-кіпріоти.

Література [1; 8; 9; 14; 15; 20 (6); 23; 24; 28; 32]

Тема 8. Народи Кавказу

1. Етногенез і етнічна історія населення Північного Кавказу та республік Закавказзя (Грузії, Вірменії, Азербайджану).
2. Сучасний національний і лінгвістичний склад населення регіону.

3. Традиційні галузі господарства.
4. Особливості розвитку матеріальної культури народів Кавказького регіону.
5. Громадський та суспільний побут.
6. Духовна культура.
7. Релігійні вірування. Фольклор.

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте традиційні галузі господарства народів Північного Кавказу.
2. Які традиційні галузі господарства населення Закавказзя ви знаєте?
3. До якої мовної сім'ї належать грузини, вірмени, азербайджанці, осетини, адигейці, чеченці, ногайці?
4. Які релігійні вірування поширені серед народів Кавказу?
5. Особливості фольклору народів Кавказу.

Теми рефератів

1. Етногенез та етнічна історія грузинів.
2. Етногенез та етнічна історія вірмен.
3. Етногенез та етнічна історія азербайджанців.
4. Особливості розвитку матеріальної культури народів Північного Кавказу: порівняльна характеристика.
5. Вплив української та російської культур на матеріальне і духовне життя народів Кавказу.

Тестові завдання

I. До індоєвропейської мовної сім'ї належать такі народи Північного Кавказу та Закавказзя:

- а) вірмени;
- б) азербайджанці;
- в) осетини;
- г) аварці;
- д) абхази.

II. Дерев'яний тип житла є характерним:

- а) для гірських районів Північного Кавказу;
- б) для Вірменії;
- в) для населення Східної Грузії;

- г) для населення Західної Грузії;
- д) правильних відповідей немає.

III. Страва з курки під назвою “сациві” є національною стравою:

- а) вірмен;
- б) грузинів;
- в) осетинів;
- г) народів Дагестану.

IV. Православну релігію сповідує такий народ Північного Кавказу:

- а) адигейці;
- б) осетини;
- в) аварці;
- г) черкеси;
- д) кабардинці.

Література [1; 8; 14; 15; 20 (17; 19); 23; 24]

Тема 9. Народи Південної Азії

1. Етногенез і рання етнічна історія населення Південної Азії.
2. Арійське завоювання Індійського субконтиненту та його наслідки.
3. Етнічна історія населення Південної Азії в добу Середньовіччя та Нового часу.
4. Сучасний етнічний та лінгвістичний склад країн Південної Азії (Індія, Пакистан, Бангладеш, Непал, Бутан, Шрі-Ланка, Мальдівські острови).
5. Традиційне господарство народів Південної Азії. Матеріальна культура.
6. Сім'я та суспільний устрій.
7. Духовна культура.
8. Основні релігійні течії населення Південної Азії.

Питання для самоконтролю

1. Вплив арійського завоювання на формування сучасного етнічного, лінгвістичного та антропологічного складу населення Південної Азії.
2. До яких мовних сімей та груп належить населення Індії, Пакистану, Бангладеш, Непалу, Бутану, Шрі-Ланки, Мальдівських островів?

3. Головні риси традиційного господарства народів Південної Азії.
4. Які релігії сповідує населення Індії?
5. Релігійний склад населення Шрі-Ланки.

Теми рефератів

1. Арійське завоювання Індії та його вплив на формування сучасного населення країн Південної Азії.
2. Матеріальна культура народів Індії.
3. Особливості розвитку традиційного господарства населення Індії та Пакистану: порівняльна характеристика.
4. Традиційне господарство та матеріальна культура народів Непалу.
5. Формування сучасного релігійного складу населення Південної Азії.

Тестові завдання

I. Серед народів Південної Азії до індоарійської мовної групи індоєвропейської сім'ї не належать:

- а) маратхі;
- б) белуджі;
- в) таміли;
- г) пенджабці;
- д) біхарці.

II. Напівкочове та кочове скотарство є провідною галуззю господарства:

- а) белуджів;
- б) раджастанців;
- в) пуштунів;
- г) непальців.

III. Цегляні житла є найбільш поширеними серед народів:

- а) Північної Індії;
- б) Східної Індії;
- в) Західної Індії та Східного Пакистану;
- г) правильних відповідей немає.

IV. Сикхізм, який виник та сформувався як релігійна течія протягом XVI–XVII ст. найбільше сповідують:

- а) раджастанці;
- б) гуджаратці;

- в) пенджабці Індії;
- г) раджастанці та гуджаратці.

Література [1; 8; 9; 14; 15; 18; 20 (7); 23; 24; 33]

Тема 10. Народи Середньої Азії та Казахстану

1. Етногенез і етнічна історія населення регіону.
2. Сучасний національний, лінгвістичний та антропологічний склад.
3. Господарсько-культурні типи народів Середньої Азії та Казахстану (узбеків, казахів, таджиків, туркменів, киргизів, каракалпаків).
4. Особливості розвитку матеріальної культури.
5. Суспільна організація та сімейний побут.
6. Духовна культура. Релігійні вірування. Фольклор.
7. Вплив слов'янського населення (росіян, українців) на розвиток матеріальної і духовної культури народів Середньої Азії і Казахстану.

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте сучасний національний, лінгвістичний і антропологічний склад населення Середньої Азії та Казахстану.
2. До якої мовної сім'ї та групи належать узбеки, туркмени, казахи, таджики, киргизи?
3. Дайте порівняльну характеристику розвитку традиційного господарства казахів і узбеків.
4. Основні господарсько-культурні типи узбеків.
5. Визначте основні риси матеріальної культури таджиків і киргизів.
6. Релігійний склад населення Казахстану.

Теми рефератів

1. Етногенез і етнічна історія узбеків.
2. Етногенез і етнічна історія казахів.
3. Етногенез і етнічна історія туркменів.
4. Традиційне господарство та матеріальна культура казахів.
5. Традиційне господарство та матеріальна культура туркменів.

Тестові завдання

I. Серед народів Середньої Азії та Казахстану до тюркської мовної групи не належать:

- а) киргизи;
- б) туркмени;
- в) таджики;
- г) каракалпаки;
- д) узбеки;
- е) уйгури.

II. Найбільш поширеним типом житла серед осілих народів Середньої Азії та Казахстану є:

- а) глинобитне;
- б) з сирцевої цегли;
- в) з каменю;
- г) дерев'яне.

III. Іригаційне землеробство є провідною галуззю традиційного господарства у:

- а) таджиків;
- б) осілих узбеків;
- в) киргизів;
- г) правильні відповіді "а" і "б".

IV. Іслам шіїтського напрямку сповідують такі народи Середньої Азії та Казахстану:

- а) узбеки;
- б) туркмени;
- в) таджики;
- г) киргизи;
- д) правильних відповідей немає.

Література [1; 8; 14; 15; 17; 20 (19); 23; 24; 26; 28]

Тема 11. Народи Сибіру

1. Етногенез та етнічна історія корінного населення Сибіру.
2. Російська колонізація Сибіру та її наслідки.
3. Переселення українців до Сибіру і на Далекий Схід.
4. Сучасний етнічний, лінгвістичний і антропологічний склад населення Сибіру. Господарського-культурні типи корінного населення Сибіру (бурятів, якутів, тувинців, сибірських татар, хакасів, алтайців, хантів, мансі, евенків, чукчів, евенів, ненців, коряків та ін.). Матеріальна культура.

5. Сімейні та соціальні відносини.
6. Духовна культура та традиційні релігії.
7. Особливості розвитку матеріальної і духовної культури при-
йшлого населення.

Питання для самоконтролю

1. Дайте оцінку наслідкам російської колонізації Сибіру.
2. Сучасний етнічний, лінгвістичний та антропологічний склад на-
селення Сибіру.
3. Опишіть традиційні галузі господарства корінного населення
Сибіру.
4. До яких релігій належить корінне населення Сибіру?
5. Характерні особливості розвитку фольклору корінного населен-
ня Сибіру.

Теми рефератів

1. Етногенез і етнічна історія бурятів.
2. Етногенез і етнічна історія сибірських татар.
3. Господарське життя і матеріальна культура якутів.
4. Господарське життя та матеріальна культура алтайців, хакасів і
тувинців.
5. Духовне життя народів Сибіру.

Тестові завдання

I. До тюркської мовної групи алтайської мовної сім'ї належать такі народи Сибіру:

- а) алтайці;
- б) буряти;
- в) хакаси;
- г) якути;
- д) евенки;
- е) усі відповіді правильні.

II. До приходу на територію Сибіру російських переселенців землеробство було поширене серед:

- а) сибірських татар, алтайців;
- б) хакасів, тувинців, частини бурятів;
- в) хантів, мансі;
- г) правильні відповіді "а" і "б";
- д) усі відповіді правильні.

III. Традиційне житло населення Чукотки має назву:

- а) юрта;
- б) чум;
- в) яранга;
- г) шатер.

IV. Тувинці сповідують релігію:

- а) православ'я;
- б) буддизм;
- в) іслам;
- г) серед тувинців поширені традиційні релігійні вірування.

Література [1; 8; 14–16; 20 (17); 23; 24; 26; 28]

Тема 12. Народи Південно-Східної Азії

1. Етногенез і етнічна історія народів Південно-Східної Азії.
2. Сучасний етнічний, лінгвістичний і антропологічний склад населення регіону. Країни регіону.
3. Традиційні галузі господарства. Матеріальна культура.
4. Сімейні відносини та суспільний устрій.
5. Особливості розвитку духовної культури населення Індонезії, Індокитаю, Філіппінських островів, Малайського півострова: історія та сучасність.
6. Релігії народів Південно-Східної Азії.

Питання для самоконтролю

1. Особливості етногенезу та етнічної історії народів Південно-східної Азії.
2. Охарактеризуйте розвиток традиційних галузей господарства народів Південно-Східної Азії.
3. Особливості розвитку матеріальної культури населення Індокитаю.
4. Які типи житла існують в Індонезії?
5. Релігійний склад населення Південно-Східної Азії.

Теми рефератів

1. Етногенез і етнічна історія в'єтнамців.
2. Етногенез і етнічна історія населення Філіппін.
3. Господарське життя і матеріальна культура народів Індонезії.

4. Особливості розвитку традиційного господарства населення В'єтнаму, Таїланду та Лаосу: порівняльна характеристика.
5. Духовне життя населення Філіппін.

Тестові завдання

I. Лаосці належать до мовної сім'ї:

- а) австро-азійської;
- б) австронезійської;
- в) тайської;
- г) китайсько-тибетської.

II. У прибережних районах Південно-Східної Азії поширений такий тип житла:

- а) житло на сваях з бамбука та пальм;
- б) житло з цегли та глини;
- в) глинобитне житло;
- г) правильних відповідей немає.

III. Серед народів Індонезії найбільш поширеним є такий господарсько-культурний тип:

- а) орне землеробство у поєднанні зі скотарством;
- б) мотичне землеробство у поєднанні зі скотарством;
- в) орне землеробство у поєднанні зі скотарством та рибальством;
- г) мотичне землеробство у поєднанні з рибальством.

IV. Переважна більшість населення Філіппін сповідує таку релігію:

- а) католицизм;
- б) буддизм;
- в) іслам;
- г) протестантизм.

Література [1; 8; 9; 14; 15; 20 (8); 23; 24; 39]

Тема 13. Народи Східної Азії

1. Етногенез і етнічна історія населення регіону (КНР, КНДР, Республіки Корея, Монголії, Японії).
2. Етнолінгвістична класифікація. Антропологічний склад.
3. Господарсько-культурні типи.
4. Особливості розвитку матеріальної культури народів Китаю (китайців, дунган, тибетців, маньчжурів, уйгурів, монголів Китаю та ін.), монголів, корейців, японців.

5. Соціальна організація та сімейний побут населення Східної Азії.
6. Духовна культура. Основні релігійні течії населення регіону.

Питання для самоконтролю

1. Дайте етнолінгвістичну класифікацію населення Китаю, Корейського півострова, Монголії, Японії.
2. Характерні особливості розвитку матеріальної культури населення Китаю.
3. До якого господарсько-культурного типу належать монголи?
4. Опишіть сімейні стосунки китайців, корейців, японців.
5. До яких релігій належить населення Східної Азії?

Теми рефератів

1. Етногенез і етнічна історія китайців.
2. Етногенез і етнічна історія японців.
3. Традиційне господарство та матеріальна культура корейців.
4. Особливості розвитку матеріальної культури монголів і маньчжурів: порівняльна характеристика.
5. Сімейні стосунки та суспільний розвиток японців.

Тестові завдання

I. Уйгури Західного Китаю належать до такої мовної групи:

- а) китайської;
- б) монгольської;
- в) тюркської;
- г) тибето-бірманської.

II. Скотарство є домінуючим господарсько-культурним типом серед таких народів Східної Азії:

- а) уйгурів і монголів;
- б) уйгурів і тибетців;
- в) уйгурів, монголів, частини маньчжурів;
- г) уйгурів, монголів і дунган.

III. Найбільш поширеним серед китайців є такий тип житла:

- а) каркасно-стовпної конструкції;
- б) дерев'яне житло;
- в) житло з сирцевої цегли та каменю;
- г) глинобитне житло.

IV. Хуей (дунгани) Китаю сповідують таку релігію:

- а) конфуціанство;
- б) буддизм;
- в) іслам;
- г) даосизм.

Література [1; 9; 14; 15; 20 (9); 23; 26; 28; 32; 36]

Змістовий модуль IV. Народи Африки

Тема 14. Народи Північної Африки

1. Природно-географічне середовище Північної Африки.
2. Етногенез та етнічна історія. Арабське завоювання Північної Африки та його наслідки.
3. Сучасний етнічний, лінгвістичний та антропологічний склад населення регіону. Господарсько-культурні типи населення Північної Африки.
4. Особливості розвитку матеріальної культури арабського населення Північної Африки, берберських народів (кабілі, туареги, риф), народів Південного Судану.
5. Сімейний побут. Соціальна структура суспільства арабського світу.
6. Духовна культура.
7. Релігійне життя населення Північної Африки.

Питання для самоконтролю

1. Основні наслідки арабського завоювання Північної Африки.
2. Опишіть господарсько-культурні типи населення Магрибу (Тунісу, Алжиру, Марокко).
3. Традиційні галузі господарства населення Єгипту.
4. Проаналізуйте особливості розвитку матеріальної культури лівійських арабів.
5. До яких господарсько-культурних типів належить населення Мавританії?
6. Які релігії сповідує населення Єгипту та Судану?

Теми рефератів

1. Етногенез і етнічна історія населення Єгипту.
2. Етногенез і етнічна історія населення країн Магрибу.
3. Традиційне господарство і матеріальна культура народів Судану.

4. Господарське життя єгипетських арабів.
5. Особливості розвитку матеріальної і духовної культури лівійських арабів.

Тестові завдання

I. Нубійці розселені в таких країнах Північної Африки:

- а) Єгипет і Лівія;
- б) Єгипет і Судан;
- в) Лівія і Туніс;
- г) правильних відповідей немає.

II. Найбільш поширеним типом житла єгипетських селян (феллахів) є:

- а) житло з сирцевої цегли;
- б) житло з природного каменю;
- в) глинобитне житло;
- г) житло з очерету та пальмового листя.

III. Зберігся матриархат у сімейних стосунках у таких народів Північної Африки:

- а) кабіли;
- б) нубійці;
- в) туареги;
- г) правильні відповіді “а” і “в”.

IV. Християнська громада складає до 10 % населення у такій країні Північної Африки:

- а) Лівія;
- б) Туніс;
- в) Єгипет;
- г) Марокко.

Література [1; 8; 12; 14; 15; 20 (10); 23; 26; 41]

Тема 15. Народи Західної та Центральної Африки

1. Природно-географічне середовище регіону.
2. Етногенез і етнічна історія народів Західної та Центральної Африки.
3. Работоргівля і європейська колонізація регіону та їх наслідки.
4. Сучасний етнічний і лінгвістичний склад населення регіону. Країни регіону.

5. Основні господарсько-культурні типи народів Західної та Центральної Африки. Матеріальна культура (типи житла, одяг, їжа, знаряддя праці).
6. Соціальна організація. Сімейні стосунки.
7. Особливості розвитку традиційної духовної культури.
8. Вплив ісламу, християнства та традиційних релігій на духовне життя народів Західної та Центральної Африки.

Питання для самоконтролю

1. Дайте оцінку наслідкам работоргівлі для населення Західної та Центральної Африки.
2. Особливості розвитку традиційних галузей господарства народів Західної та Центральної Африки.
3. Які господарсько-культурні типи характерні для народів Нігерії?
4. Традиційні галузі господарства населення Демократичної республіки Конго (Заїру).
5. Особливості розвитку суспільних відносин населення Центральної та Західної Африки.
6. До яких релігій належить населення Західної та Центральної Африки?

Теми рефератів

1. Етногенез і етнічна історія населення Західної Африки.
2. Етногенез і етнічна історія населення Центральної Африки.
3. Традиційне господарство і матеріальна культура населення Сахарського регіону (туареги, хауса).
4. Господарство та матеріальна культура населення Центральної Африки.
5. Духовне життя населення Західної Африки.

Тестові завдання

I. До семіто-хамітської мовної сім'ї належить такий народ Західної та Центральної Африки:

- а) хауса;
- б) йоруба;
- в) ібо;
- г) сонгаї.

II. Надзвичайно низький зріст має такий з народів Західної та Центральної Африки:

- а) хауса;
- б) йоруба;
- в) пігмеї;
- г) ашанті.

III. У Західній тропічній Африці найбільш поширеними типами житла є:

- а) глинобитні житла;
- б) дерев'яні прямокутні та круглі будинки;
- в) плетені будинки, вкриті пальмовим листям та соломою;
- г) усі відповіді правильні;
- д) правильні відповіді "а" і "б".

IV. У народів Нігерії є найбільш поширеними такі релігії:

- а) християнство та традиційні релігійні вірування;
- б) християнство та іслам;
- в) іслам і традиційні релігійні вірування;
- г) традиційні релігійні вірування (анімізм, тотемізм, фетишизм).

Література [1; 8; 12; 14; 15; 20 (11); 23; 26; 41]

Тема 16. Народи Східної та Південної Африки

1. Природно-географічне середовище та його вплив на життя населення Східної та Південної Африки.
2. Етногенез і етнічна історія населення регіону.
3. Європейська колонізація Східної і Південної Африки та її наслідки.
4. Сучасний етнічний, лінгвістичний і антропологічний склад населення регіону.
5. Традиційні галузі господарства корінного населення Східної та Південної Африки.
6. Особливості розвитку матеріальної та духовної культури народів Східної Африки.
7. Матеріальна та духовна культура корінного населення Південної Африки.

8. Сімейні стосунки та соціальна структура корінного населення Східної та Південної Африки.
9. Особливості розвитку матеріальної, духовної культури та суспільного життя європейського населення регіону (африканерів, англійців, німців, португальців та ін.). Релігійне життя населення.

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте сучасний етнічний, лінгвістичний і антропологічний склад населення Східної та Південної Африки.
2. Господарська діяльність народів банту та койсанських народів (бушменів, готтентотів).
3. Характерні особливості розвитку матеріальної і духовної культури населення Ефіопії, Сомалі та Еритреї.
4. Проаналізуйте розвиток матеріальної і духовної культури народів Банту.
5. Характерні риси матеріального і духовного життя Койсанських народів (бушменів, готтентотів) і населення Мадагаскару.
6. Які типи житла характерні для народів Південної Африки?
7. Охарактеризуйте особливості розвитку матеріальної, духовної культури та суспільного життя європейського населення регіону (африканерів, англійців, німців, португальців та ін.).

Теми рефератів

1. Етногенез і етнічна історія населення Східної Африки.
2. Етногенез і етнічна історія населення Південної Африки.
3. Господарське життя населення Ефіопії.
4. Духовне життя малагасійців.
5. Етногенез, матеріальна і духовна культура африканерів (бу-рив).

Тестові завдання

I. Народ амхара в Ефіопії належить до такої мовної сім'ї:

- а) семіто-хамітської;
- б) нігеро-кордофанської;
- в) ніло-сахарської;
- г) правильних відповідей немає.

II. Скотарі масаї мешкають в країнах:

- а) Ефіопія і Кенія;
- б) Кенія і Танзанія;
- в) Кенія і Уганда;
- г) Танзанія і Мозамбік.

III. Найбільш поширеним у койсанських народів (бушменів, готтентотів) є такий тип житла:

- а) глинобитне житло;
- б) землянка;
- в) напівземлянка;
- г) шалаш.

IV. Африканери (бури) Південно-Африканської республіки та Намібії належать до християнської конфесії:

- а) лютеранської;
- б) католицької;
- в) кальвіністської;
- г) методистської.

Література [1; 8; 12; 14; 15; 20 (12); 23; 26; 41]

Змістовий модуль V. Народи Америки

Тема 17. Народи Північної Америки

1. Етногенез і етнічна історія корінного населення Північної Америки (індіанців, ескімосів).
2. Основні мовні групи корінного населення.
3. Традиційні господарсько-культурні типи.
4. Арктичні мисливці та рибалки (ескімоси). Племена лісових мисливців США і Канади.
5. Збирачі та мисливці Каліфорнії. Мисливські племена степових районів Північної Америки (команчі).
6. Індіанці Північно-Західного узбережжя (тлінкіти, хайда, селиші, вакаші та ін.).
7. Землероби Сходу та Південного Сходу Північної Америки (ірокези, алгонкіни). Землероби Південного Заходу США (юто-ацтекські племена (пuebло, атапаски)).
8. Європейська колонізація Північної Америки (Англія, Франція, Іспанія) та її наслідки для корінного населення.
9. Сучасний етнічний, лінгвістичний та антропологічний склад населення Північної Америки.

10. Традиційне господарство, матеріальна культура, сімейні стосунки та суспільне життя американців, англо- та франко-канадців.
11. Духовна культура сучасного населення Північної Америки.

Питання для самоконтролю

1. До яких мовних груп належить корінне населення Північної Америки?
2. Основні господарсько-культурні типи корінного населення Північної Америки.
3. Охарактеризуйте сучасний етнічний, лінгвістичний і антропологічний склад населення Північної Америки.
4. Традиційні галузі господарства корінного населення Аляски.
5. Особливості розвитку матеріальної культури американців.
6. Дайте порівняльну характеристику розвитку матеріальної культури англо- та франко-канадців.
7. Які релігії сповідує населення Північної Америки?

Теми рефератів

1. Етногенез і етнічна історія корінного населення Північної Америки.
2. Етногенез і етнічна історія американців.
3. Господарство та матеріальна культура англо-канадців.
4. Господарство і матеріальна культура франко-канадців.
5. Духовне життя населення Канади.

Тестові завдання

I. В ірокезів та делаварів були домінуючими такі галузі господарства:

- а) землеробство і скотарство;
- б) землеробство і рибальство;
- в) землеробство і мисливство;
- г) скотарство, мисливство і рибальство.

II. Серед ескімосів був поширений такий тип житла:

- а) чум;
- б) іглу;
- в) землянка;
- г) усі відповіді правильні.

III. Європейські переселенці вперше з'явилися в Північній Америці:

- а) у першій половині XVI ст.;
- б) у другій половині XVI ст.;
- в) на початку XVII ст.;
- г) у середині XVII ст.

IV. Сучасне індіанське населення Північної Америки сповідує такі релігії:

- а) традиційні релігійні вірування;
- б) протестантизм;
- в) католицизм;
- г) усі відповіді правильні.

Література [1; 8; 11 (1); 14; 15; 20 (13); 23; 34]

Тема 18. Народи Латинської Америки

1. Етногенез і етнічна історія індіанського населення Центральної та Південної Америки.
2. Державні утворення Центральної Америки (Імперія ацтеків, держави майя) та Південної Америки (Імперія інків, держави чібча-муїсків).
3. Господарство інших народів регіону (землеробів араукан (мапуче), мисливців Пампи та Патагонії, рибалок і мисливців Вогняної Землі, лісів Амазонки, Східної Бразилії).
4. Суспільна організація, сімейні відносини, матеріальна і духовна культура індіанських народів Латинської Америки: історія та сучасність.
5. Колонізація Латинської Америки європейськими країнами (Іспанія, Португалія, Англія, Франція, Голландія) та її наслідки.
6. Формування сучасного етнолінгвістичного та антропологічного складу населення Латинської Америки.
7. Суспільство, сімейні відносини, матеріальна та духовна культура народів сучасної Латинської Америки.
8. Країни Карибського регіону. Мексика та країни Центральної Америки. Андські країни (Перу, Болівія, Еквадор). Бразилія. Країни Південного конуса (Аргентина, Уругвай, Чилі, Парагвай).

Питання для самоконтролю

1. Особливості суспільної організації, сімейних стосунків, матеріальної та духовної культури індіанських народів Латинської Америки (ацтеків, майя, кечуа, аймара, араукан (мапуче)).
2. Дайте оцінку наслідкам європейської колонізації Латинської Америки.
3. Охарактеризуйте сучасний етнолінгвістичний та антропологічний склад населення Латинської Америки.
4. До яких господарсько-культурних типів належить населення Амазонії?
5. Які типи житла характерні для населення Мексики?
6. Назвіть характерні особливості розвитку духовної культури бразильців.
7. Які релігії сповідує населення Південної Америки?

Теми рефератів

1. Етногенез і етнічна історія населення Мексики.
2. Етногенез і етнічна історія бразильців.
3. Формування сучасного етнолінгвістичного і антропологічного складу населення Латинської Америки.
4. Господарство та матеріальна культура аргентинців.
5. Духовне життя кубинців.

Тестові завдання

I. Творцем Імперії інків були:

- а) інки;
- б) кечуа;
- в) аймара;
- г) араукани (мапуче).

II. Для індіанських народів Андського регіону найбільш характерним є такий верхній одяг:

- а) плащ;
- б) пончо;
- в) светр;
- г) правильних відповідей немає.

III. До романської мовної групи індоєвропейської мовної сім'ї не належать такі народи Південної Америки:

- а) бразильці;

- б) перуанці;
- в) суринамці;
- г) парагвайці-гуарані;
- д) правильні відповіді “в” і “г”.

IV. Індіанці становлять більшість населення у такій країні Латинської Америки:

- а) Гватемала;
- б) Перу;
- в) Болівія;
- г) у жодній з країн Латинської Америки.

Література [1; 8; 11 (2); 14; 15; 20 (14; 15); 23; 35; 37; 38]

Змістовий модуль V. Народи Австралії та Океанії

Тема 19. Народи Австралії

1. Етногенез і етнічна історія народів Австралії (австралійців-аборигенів, тасманійців).
2. Господарство корінного населення Австралії. Матеріальна культура.
3. Суспільна організація та сімейні стосунки.
4. Духовна культура та релігійні вірування.
5. Європейська колонізація Австралії та її наслідки.
6. Формування сучасного етнічного складу населення Австралії.
7. Традиційне господарство та матеріальна культура англо-австралійців.
8. Суспільна організація та сімейні стосунки англо-австралійців.
9. Особливості розвитку духовної культури англо-австралійців.

Питання для самоконтролю

1. Характерні риси господарської діяльності корінного населення Австралії.
2. Дайте оцінку наслідкам європейської колонізації Австралії.
3. Особливості розвитку суспільної організації, сімейних стосунків англо-австралійців.
4. Характерні риси господарської діяльності, матеріальної і духовної культури англо-австралійців.
5. У чому полягають проблеми інтеграції корінного населення в австралійське суспільство?
6. Які релігії сповідує сучасне населення Австралії?

Теми рефератів

1. Етногенез і етнічна історія австралійців-аборигенів.
2. Етногенез і етнічна історія англо-австралійців.
3. Традиційне господарство та матеріальна культура австралійців-аборигенів.
4. Традиційне господарство та матеріальна культура англо-австралійців.
5. Духовне життя населення Австралії.

Тестові завдання

I. Перші люди на території Австралії з'явилися:

- а) 40 тис. років тому;
- б) 35 тис. років тому;
- в) 30 тис. років тому;
- г) 25 тис. років тому.

II. Серед австралійців-аборигенів були поширені такі традиційні галузі господарства:

- а) полювання та збиральництво;
- б) полювання та рибальство;
- в) полювання, збиральництво та рибальство;
- г) полювання, збиральництво та землеробство.

III. Вказати відсоток населення сучасної Австралії, який становлять австралійці-аборигени:

- а) 2 %;
- б) 3 %;
- в) 4 %;
- г) до 1 %.

IV. На австралійському континенті з'явилися перші європейські поселення:

- а) у середині XVIII ст.;
- б) наприкінці XVIII ст.;
- в) на початку XIX ст.;
- г) у 20-х роках XIX ст.

Література [1; 8; 10; 14; 15; 20 (16); 23; 40; 42]

Тема 20. Народи Океанії

1. Історико-культурне районування Океанії.

2. Проблеми етногенезу народів Океанії та основні етапи етнічної історії цього регіону. Теорії походження полінезійців.
3. Європейське проникнення в Океанію та його наслідки.
4. Господарство, матеріальна культура, суспільство та сімейні відносини, духовна культура народів Папуасії (Нової Гвінеї).
5. Народи Меланезії: господарство, суспільство, сімейні відносини, матеріальна та духовна культура.
6. Господарство, соціальні відносини, матеріальна та духовна культура народів Мікронезії.
7. Народи Полінезії (гавайці, маорі, самоа, тонга, таїтяни): матеріальний і духовний розвиток.
8. Господарство, матеріальна культура, сімейні відносини та суспільство англо-новозеландців.
9. Проблеми взаємовідносин корінних мешканців Океанії з європейським населенням.

Питання для самоконтролю

1. Характерні особливості етногенезу народів Океанії та основні етапи етнічної історії цього регіону.
2. Які теорії походження полінезійців ви знаєте?
3. Основні господарсько-культурні типи народів Полінезії.
4. Визначте традиційні галузі господарства населення Меланезії.
5. Особливості розвитку матеріальної культури народів Мікронезії.
6. Які релігії сповідує населення Океанії?
7. Проаналізуйте характерні риси взаємовідносин корінних мешканців Океанії з європейським населенням.

Теми рефератів

1. Етногенез і етнічна історія полінезійців.
2. Етногенез і етнічна історія меланезійців.
3. Господарство і матеріальна культура папуасів.
4. Духовне життя населення Океанії.
5. Проблеми походження, матеріальний і духовний розвиток англо-новозеландців.

Тестові завдання

I. Папуаські мови належать до такої мовної сім'ї:

- а) австронезійської;
- б) папуаської;
- в) полінезійської;
- г) правильних відповідей немає.

II. Новозеландські маорі представляють таку історико-культурну область Океанії:

- а) Меланезію;
- б) Полінезію;
- в) Мікронезію;
- г) Австронезію.

III. До складу Мікронезії входять такі острови Океанії:

- а) Маршаллові;
- б) Фіджі;
- в) Каролінські та Маріанські;
- г) Нова Каледонія.
- д) правильні відповіді "а" і "в".

IV. Сучасне населення Океанії сповідує такі релігії:

- а) традиційні релігійні вірування;
- б) католицизм;
- в) протестантизм;
- г) індуїзм;
- д) правильні відповіді "а", "б" і "в".
- е) усі відповіді правильні.

Література [1; 8; 10; 14; 15; 20 (16); 23; 39; 42]

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Брук С. И. Население мира: Этнодемографический справочник. — М.: Наука, 1986. — 829 с.
2. *Етнографія України* / За ред. С. А. Макарчука. — Л.: Світ, 2004. — 520 с.
3. Зеленин Д. К. Восточнославянская этнография. — М.: Наука, 1991. — 507 с.
4. *Історія, культура, фольклор та етнографія слов'янських народів*. — К.: Наук. думка, 1988. — 256 с.

5. *Историография* этнографического изучения народов СССР и зарубежных стран. — М.: Изд-во МГУ, 1989. — 200 с.
6. *Итс Р. Ф.* Введение в этнографию. — Л.: Изд-во. ЛГУ, 1974. — 160 с.
7. *Лурье С. В.* Историческая этнология: Учеб. пособие для вузов. — М.: Аспект-Пресс, 1998. — 446 с.
8. *Мельникова Е. В.* Культура и традиции народов мира (этнопсихологический аспект). — М.: Диалог культур, 2006. — 303 с.
9. *Мифы, культуры, обряды народов Зарубежной Азии.* — М., 1986. — 256 с.
10. *Народы Австралии и Океании* / Под ред. С. А. Токарева и С. П. Толстого. — М., 1956. — 852 с.
11. *Народы Америки: В 2 т.* / Под общ. ред. С. Н. Толстого — М., 1959. — Т. 1: Северная Америка (без Мексики) / Под ред. А. В. Ефимова. — 672 с.;
Т. 2: Центральная и Южная Америка / Под общ. ред. А. В. Ефимова, С. А. Токарева. — 671 с.
12. *Народы Африки* / Под ред. Д. А. Ольдерогге. — М., 1954. — 732 с.
13. *Народы Зарубежной Европы* / Под общ. ред. С. П. Толстова. — М.: Наука, 1965. — 639 с.
14. *Народы и религии мира* // Энциклопедия. — М.; БРЭ, 1999. — 928 с.
15. *Народы мира: Историко-этнографический справочник.* — М.: Сов. энцикл., 1998. — 624 с.
16. *Народы Сибири: Этнографические очерки* / Под общ. ред. С. П. Толстова. — М.; Л.: АН СССР, 1956. — 1084 с.
17. *Народы Средней Азии и Казахстана* / Под ред. С. П. Толстова. — М., 1963. — 779 с.
18. *Народы Южной Азии.* — М., 1963. — 974 с.
19. *Пономарьов А. П.* Українська етнографія: Курс лекцій. — К.: Либідь, 1994. — 317 с.
20. *Страны и народы: научно-популярное географическо-этнографическое издание: В 20 т.* / Под общ. ред. Ю. В. Бромлея. — М.: Мысль, 1979–1985.
Т. 1: Земля и человечество. Общий обзор. — 1980. — 349 с.
Т. 2: Зарубежная Европа. Общий обзор. Северная Европа. — 1981. — 269 с.
Т. 3: Зарубежная Европа. Восточная Европа. — 1980. — 349 с.

- Т. 4: Зарубежная Европа. Западная Европа. — 1979. — 381 с.
Т. 5: Зарубежная Европа. Южная Европа. — 1983. — 284 с.
Т. 6: Зарубежная Азия. Общий обзор. Юго-Западная Азия. — 1979. — 381 с.
Т. 7: Зарубежная Азия. Южная Азия. — 1982. — 254 с.
Т. 8: Зарубежная Азия. Юго-Восточная Азия. — 1979. — 311 с.
Т. 9: Зарубежная Азия. Восточная и Центральная Азия. — 1982. — 285 с.
Т. 10: Африка. Общий обзор. Северная Африка. — 1982. — 348 с.
Т. 11: Африка. Западная и Центральная Африка. — 1982. — 301 с.
Т. 12: Африка. Восточная и Южная Африка. — 1981. — 269 с.
Т. 13: Америка. Общий обзор. Северная Америка. — 1980. — 301 с.
Т. 14: Америка. Общий обзор. Латинская Америка. Средняя Америка. — 1981. — 333 с.
Т. 15: Америка. Южная Америка. — 1983. — 285 с.
Т. 16: Австралия. Океания. Антарктида. — 1981. — 301 с.
Т. 17: Советский Союз. Общий обзор. РСФСР. — 1983. — 461 с.
Т. 18: Советский Союз. Республики Прибалтики, Белоруссия, Украина, Молдавия. — 1984. — 349 с.
Т. 19: Советский Союз. Республики Закавказья и Средней Азии. — 1984. — 381 с.
Т. 20: Земля и человечество. Глобальные проблемы. — 1985. — 429 с.
21. *Токарев С. А.* История зарубежной этнографии: Учеб. пособие. — М.: Высш. шк., 1978. — 352 с.
22. *Чебоксаров Н. Н., Чебоксарова И. А.* Народы, расы, культуры. — М.: Наука, 1985. — 271 с.
23. *Этнография* / Под ред. Ю. В. Бромлея, Г. Е. Маркова. — М.: Высш. шк., 1982. — 320 с.

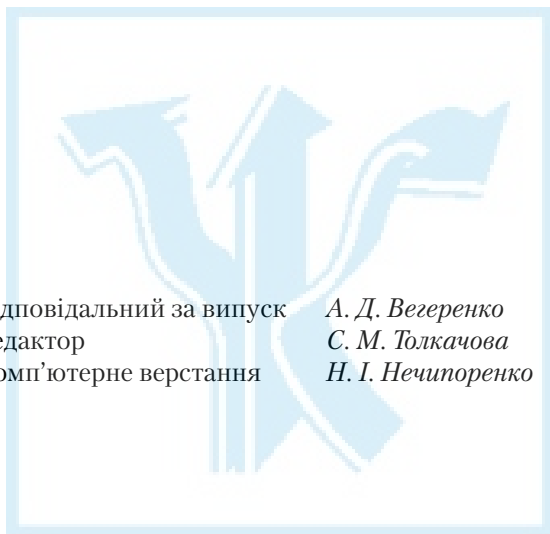
Додаткова

24. *Агеева Р. А.* Страны и народы: происхождение названий. — М.: Наука, 1990. — 256 с.
25. *Автопортрет* славянина. — М.: Индрик, 1999. — 256 с.
26. *Андрианов Б. В.* Неоседлое население мира: историко-этнографическое исследование. — М.: Наука, 1985. — 280 с.
27. *Арутюнов С. А.* Народы и культуры. Развитие и взаимодействие. — М.: Наука, 1989. — 243 с.

28. *Бартольд В. В.* Работы по истории и филологии тюркских и монгольских народов. — М.: Вост. л-ра РАН, 2002. — 757 с.
29. *Брак у народов Западной и Южной Европы.* — М.: Наука, 1989. — 248 с.
30. *Брак у народов Северной и Северо-Западной Европы.* — М.: Наука, 1990. — 176 с.
31. *Брак у народов Центральной и Юго-Восточной Европы* — М.: Наука, 1988. — 235 с.
32. *Гумилев Л. Н.* Этногенез и биосфера Земли. — М.: Дидик, 1994. — 638 с.
33. *Гусева Н. Р.* Индия: тысячелетия и современность. — М.: Наука, 1971. — 143 с.
34. *Евтух В. Б.* Концепция этносоциального развития США и Канады: типология, традиции, эволюция. — К.: Наук. думка, 1991. — 180 с.
35. *Зубрицкий Ю. А.* Инки-кечуа. Основные этапы истории народа. — М.: Наука, 1975. — 191 с.
36. *Календарные обычаи и обряды народов Восточной Азии.* Годовой цикл. — М.: Наука, 1989. — 360 с.
37. *Кенделл Э.* Инки: Быт, религия, культура. — М.: Центрполиграф, 2005. — 250 с.
38. *Канжалов Р. В.* Культура древних майя. — Л.: Наука, 1971. — 363 с.
39. *Проблемы этнографии и истории культуры народов Азиатско-Тихоокеанского региона.* — СПб.: Петербургское Востоковедение, 2004. — 368 с.
40. *Статистика и этнография.* — М.: Наука, 1985. — 189 с.
41. *Страны и народы Востока.* — М.: Наука. Главная редакция восточной литературы, 1991. — Вып. 27: Африка: География, история, культура, экономика. — 300 с.
42. *Страны Тихого океана: Политика, экономика, этнография, культура.* — М.: Наука, 1988. — 224 с.
43. *Этнические процессы в современном мире.* — М.: Наука, 1987. — 446 с.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Тематичний план дисципліни “Етнографія”	5
Зміст самостійної роботи з дисципліни “Етнографія”	7
Список літератури.....	40

Відповідальний за випуск	<i>А. Д. Вегеренко</i>
Редактор	<i>С. М. Толкачова</i>
Комп'ютерне верстання	<i>Н. І. Нечипоренко</i>

МАУП

Зам. № ВКЦ-3407
Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП